

Restaurálási dokumentáció

Készállapot fotó

Restaurátor: Szántó Nikolett

Ideje: 2019 05-08

A tárgy meghatározása:

Témája: Mária a Kiseddel, Szent Ferencsel és Szent Annával

Alkotója: ismeretlen velencei festő

Keletkezési ideje: 16. század eleje

Keletkezésének helye: ismeretlen

Anyaga: nyárfatáblára festett olajkép

A kép méretei: 47 x 67 cm

A műtárgy tulajdonosa: Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság,
Pannonhalma

Leltári száma: 5005

Ikonográfia:

A képen Máriát látjuk a kis Jézussal, jobbán Szent Ferencsel, balján Szent Annával. Mindkét szent kezében keresztet tart. Mária a kor ábrázolásmódjának megfelelően vörös ruhát, és kék köpenyt visel, fehér kendőjének körvonalait a háttérben lévő sötét drapéria kontrasztosítja.

Analógiák:

Giovanni Battista Cima

Mária a kiseddel Szent Ferencsel és Szent Katalinnal

1510 körül

olaj, fatáblán 20.3 x 26.7 cm

Bellini tanítványa hasonló kompozícióban ábrázolta Máriát a szentekkel.

Itt is megfigyelhető a háttérként használt drapéria, ami elválasztja az előtér szereplőit a tájtól és az égbolton úszó felhőktől. Fontos egyezés Szent Katalin ruhájának vonalkázott mintája, és a festésmód, illetve a színehasználat hasonlósága. A zöldek, a kék és a vörös látszólag teljesen megegyeznek. Szent Ferenc kezén itt is látható a szög okozta seb, és a kereszt is jelen van a képen. A glóriák itt is vékonyan és halványan jelennek meg a szentek feje körül.

Különbségként tekinthetjük, hogy ezen a képen a kised is glóriát kapott, valamint Mária ruhájában megjelenik a sárga (az aranyra emlékeztetve), és anyaga közepén madzaggal kötött.

Bonifazio de' Pitati, másnéven Bonifazio Veronese (Verona 1487 – 1553)

Mária a kiseddel Szent Jánossal és Mária Magdolnával

olaj, vászon 99.6 x 147.2 cm

A kompozíció hasonló, azonban a festésmód valamint a hordozó eltérő.

Mária ruhája, a háttérben leomló drapéria, a táji környezet és a figurák elhelyezése megegyezik a restaurált képével.

Más, hasonló témájú képek:

Raffaello Santi (Urbino, 1483 – Róma, 1520)

Esterházy Madonna 1508 körül

28,5 × 21,5 cm

Francesco Francia, ca. 88.3 x 56.5 cm

Madonna a kiseddel és két angyallal

Gérard David (vers 1450-1523)
Mária a szentekkel és a donátorokkal

Raffaello Sanzio
(Urbino, 1483 – Róma, 1520)
Sixtusi Madonna
(1513–14)
265×196cm

A műtárgy leírása átvételkor szemrevételezéssel:

Hordozó

A hordozó nyárfából készült, amelyet egy korábbi konzerválás során elvékonyítottak, a rovarkárosodás miatt. A tábla enyhén vetemedett lehetett, amit hátoldali hevederezéssel és lécekkel egyenesítettek ki, és erősítettek meg. Az eredeti hordozó 8 mm vastag, amit hátoldalon legyalultak, és viasszal konzerváltak. A fatáblát konszolidálták. A szűjáratokat a hátoldalon viasszal tömítették és a fertőzést megszüntették.

Jelenleg stabil, mechanikailag szilárd, nincs szükség a módosítására.

Alapozás és festékréteg

A festmény alapozórétege vékony, Gesso-ból készült egyenletes alapozás, átvételkor állapota a festékréteggel együtt pergésveszélyes volt. Sok hiány volt a festmény teljes felületén, főként a középső területen, vízszintes irányban.

A fatábla körüli megváltozott klímaviszonyok miatt, a zsugorodás hatására, a festékréteg, az alapozóval együtt több helyen felemelkedett.

Az 1995-ben és az azt megelőző történeti restaurálásból régi kiegészítések, tömitések voltak a felületen, olajfestékekkel lefedve.

A festékréteg nem egyenletesen repedezett, és több helyen kopott is volt.

A festményt vékony, gyantás lakkréteg fedi.

A restaurálás menete:

A nyárfatábla zsugorodása miatt bekövetkezett, alapozóréteggel együtt történt felemelkedések, és laza festékréteg konzerválása érdekében először nyúlenyves vasalást alkalmaztam a felületen. A nyúlenyvet a repedések közé, és a felemelkedések alá injektáltam, ezzel rögzítve az eredeti részeket.

Elvégeztem a tisztítást, ami a festékréteg pergése miatt nagyobb körültekintést igényelt. A feltárást kutatóablakokkal kezdtem, majd higított szalmiákszesz oldattal tisztítottam meg a teljes képet az elsárgult lakkrétegtől, és a korábbi retusoktól. A korábbi, a felületbe már nem illeszkedő, illetve meglazult tömítéseket eltávolítottam. A tisztítás során vált láthatóvá, hogy a festményen nagymértékű hiány van. A hordozó korábbi zsugorodása és tágulása miatt a rétegek sok helyen egymásra csúsztak, amelyeket csak a fatábla deformálásával lehetett volna kiegyenlíteni.

Az alapozó és festékréteg hiányokat nyúlenyves bolognai krétával tömítettem, majd a korábbi megmaradt stabil kitékkel együtt szintbe hoztam. A tömítéseket shell lakkal rögzítettem. A felületet terpentinben oldott Dammar lakkal fedtem be. A hiányokat akvarellal aláretusáltam, amivel már szép homogénebb felületet kaptam, majd olajfestékekkel, beilleszkedő retust alkalmaztam. A retusok száradása után terpentinben oldott Dammar lakkal, 2 rétegben fújási technikával egységesítettem a festményt.

Tárolási javaslat:

Stabil klimatikus körülmények között, hő és páratartalom ingadozása nélküli helyiségben. A változó klímakörülmények a retusok elválását, a festékréteg felemelkedését, a festmény újbóli károsodását okozhatják.

Budapest, 2019 augusztus 21

Szántó Nikolett
Festő - restaurátor művész